

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Odpovědnost mládeže za protiprávní činy - *Prevence a reakce v kontextu nové rodičovské odpovědnosti (bez tělesného trestání) a posílené informovanosti dítě– rodiče*“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 1. října 2025 od 9:00 do 15:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Cílem programu je vymezit význam **odpovědnosti mládeže** za protiprávní činy a zejména popsat situace, v nichž může **OSPOD intervenovat ve prospěch garance nejlepšího zájmu nezletilého dítěte** a rovněž celé společnosti. Půjde nejen o hmotněprávní přístup, tedy naplnění předpokladů **trestní a jiné odpovědnosti dítěte**, ale rovněž o **procesní přesah**, tedy vymezení práv a povinností OSPOD v soudním řízení, ať již civilním nebo trestním, v němž se rozhoduje o **vhodném opatření**, a při následném dohledu.

Odpovědnost mládeže je průsečíkem **ochrany práv dítěte**, zájmu společnosti na bezpečí a **výchovy bez násilí**. Novela rodinně-právního rámce od 1. 1. 2026 přináší tři klíčové posuny:

1. **Jasně vymezení hranic výchovy** – zákaz tělesných trestů, duševního strádání a ponižujících opatření.
2. **Komunikační jistoty** – styk nově zahrnuje i nepřímé formy a **oboustranné** poskytování informací mezi dítětem a rodiči.

3. **Procesní posílení dítěte** – důraz na jeho srozumitelně zjištěný názor, přiměřené zapojení a přezkoumatelné odůvodnění všech zásahů.

Školení propojí hmotněprávní a procesní rovinu, doplní **prevence a výchovu („naučit děti neškodit“)** a zakotví **civilní odpovědnost za újmu** tam, kde je to na místě.

Na konci programu bude absolvent:

- aplikovat zákaz tělesných trestů a ponižujících opatření v metodice práce s rodinou,
- navrhnout vhodný **režim (ne)přímého styku a informování** s ohledem na bezpečí a věk,
- zjišťovat a dokumentovat **názor dítěte** a přiměřeně jej promítnout do návrhů/rozhodnutí,
- rozlišit trestní odpovědnost × **činy jinak trestné** a zvolit správný procesní režim,
- volit a **odůvodnit** výchovná/ochranná opatření (proporcionalita, nejlepší zájem),
- pracovat s digitálními a listinnými důkazy tak, aby obstály v přezkumu,
- uchopit **prevenci** a rodinnou výchovu jako součást řešení (nejen reakce na delikt),
- vysvětlit a uplatnit **civilní odpovědnost** za újmu (dítě, rodiče, škola, organizátor),
- zajistit **procesní jistotu** (doručování, poučení, vedení spisu, přezkoumatelnost).

Naplnění těchto cílů by mělo obecně **posílit dovednostní kompetence cílové skupiny**, zejména jde-li o **právní argumentaci** při spolupráci s mládeží, rodiči a následně při zastupování dítěte v soudním řízení.

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Nový legislativní rámec od 1. 1. 2026

- Co přesně se mění v OZ a ZŘS; účinnost, přechodná situace běžících řízení.
- § 858 OZ: rozsah rodičovské odpovědnosti a hranice výchovy.
- Styk = přímý i nepřímý + právo na informace; kdy a jak je soud upravuje.
- Posílení procesních práv dítěte v řízení; důraz na srozumitelnost.
- Nejlepší zájem dítěte jako test proporcionality u všech zásahů.
- Praktické dopady do interních postupů a formulářů.
- Co budou soudy u přezkumu po 1. 1. 2026 kontrolovat primárně.
- Vztah ke školským, zdravotnickým a sociálním předpisům.

2. Zákaz tělesných trestů, duševního strádání a ponižujících opatření

- Co spadá pod „tělesné tresty“ a „ponižující opatření“ v civilním právu.
- Rozlišení výchovné hranice × nepřijatelná praxe; „jemné“ formy ponižování.
- Dopady na hodnocení řádného výkonu rodičovské odpovědnosti.
- Jak s rodinou pracovat: edukace, dohody, plán nápravy, kontrolní milníky.
- Reakce na opakované porušování (škála zásahů, včetně návrhu k soudu).
- Důkazní minimum: jak dokládat „psychické“ formy újmy.
- Koordinace s OSPOD, školou a zdravotnictvím (screening rizik).
- Jak psát odůvodnění tak, aby obstálo i bez „fyzických“ stop.

3. Nepřímý styk a oboustranné informování – nová procesní praxe

- Formy nepřímého styku: telefon, video, text, e-mail; volba platformy a režimu.
- Nastavení frekvence a doby; přiměřenost věku, rozvrhu a vzdálenosti.
- Oboustranné informování: co, komu, kdy a jak (přiměřeně věku).
- Bezpečnost a soukromí: asistovaný/dohlížený kontakt, „no-recording“ zásady.

- Jak reagovat na maření kontaktu; škála procesních kroků.
- Dokumentace průběhu (bez zbytečného zásahu do komunikace).
- Koexistence s osobním stykem; krize, nemoc, zahraničí.
- Vzorové formulace do návrhů a zpráv pro soud.

4. Participace dítěte a zjišťování jeho názoru

- Volba formy: výslech u soudu, pohovor přes OSPOD, vyjádření audio/video.
- „Přiměřené“ zapojení: minimalizace zátěže, prevence sekundární viktimizace.
- Ověření porozumění – dítě skutečně chápe, o čem se rozhoduje?
- Kolizní opatrovnictví: kdy, koho a jak ustanovit; koordinace rolí.
- Konflikt názor × zájem dítěte – jak jej jasně odůvodnit.
- Dokumentace názoru a jeho zohlednění ve výroku i odůvodnění.
- Práce s rodiči: vysvětlení role dítěte v řízení, de-eskalace konfliktů.
- Ochrana citlivých informací v protokolech a spise.

5. Materiální rámec odpovědnosti mládeže

- Trestně odpovědní mladiství × děti mladší 15 let (činy jinak trestné).
- Přestupky dětí – kdy jde o přestupek, kdy o výchovné/ochranné opatření.
- Rozumová a volní vyspělost; vliv prostředí a duševního stavu.
- Hodnocení škodlivosti činu a rizika opakování.
- Individuální vs. skupinové jednání; role vrstevníků.
- Propojení s režimem školy (řád, kázeň, inkluze).
- Modelové situace: kyberšikana, drogy, násilí, majetkové delikty.
- Kdy je na místě rychlý zásah předběžným opatřením.

6. Volba a odůvodnění výchovných a ochranných opatření

- Škála opatření a jejich cíle; nejmírnější funkční varianta.
- Plán opatření: obsah, milníky, revize; měření účinku.
- Vztah opatření k režimu (ne)přímého styku a informování.
- Kdy žádat znalce (psychologie, adiktologie, speciální pedagogika).
- Dočasnost a kontrola dopadů; kdy opatření zrušit/změnit.
- Proporcionalita a nejlepší zájem – jak je prokázat v odůvodnění.
- Vzorové pasáže do rozhodnutí; typické chyby a jak se jim vyhnout.
- Inspirace z judikatury a metodik.

7. Dokazování a práce s (digitálními) důkazy

- Důkazní minimum a rozložení tvrzení/důkazů mezi subjekty.
- Záznamy škol, lékařů, sociálních služeb; práce s citlivými daty (GDPR).
- Digitální důkazy (chaty, videa): autenticita, integrita, chain-of-custody.
- Indicie × přímé důkazy; skládání „důkazního řetězce“.
- Ověřování věrohodnosti výpovědí; prevence sugesce u dětí.
- Jak odmítnout nadbytečný důkaz a řádně to vysvětlit.
- Předběžné posouzení a kdy přerušit řízení kvůli doplnění.
- Příklady spisových standardů, které obstojí u soudu.

8. Spolupráce subjektů (OSPOD, škola, policie, soud, zdravotnictví)

- Kdo co dělá: mapování rolí a kontaktních bodů.
- Předávání informací zákonně a „jen tolik, kolik je nutné“.
- Policie a SZ: kdy zapojit, jak formulovat žádosti.
- Školy/PPP/SPC: včasné signály, intervenční plán, inkluze.
- Zdravotnictví a adiktologie: limity sdílení, souhlasy.
- Soud: kvalitní a strukturovaná zpráva, práce s termíny.
- Mediace, facilitace, case-management u složitých rodin.
- Prevence duplicit a propadů mezi systémy.

9. Procesní jistota: doručování, lhůty, přezkoumatelnost

- Doručování (DS/listinně) bez chyb, které ruší rozhodnutí.
- Transparentní odůvodnění – vazba skutkového stavu, práva a volby opatření.
- Záznam o informování dítěte (co/kdy/jak; přiměřená forma).
- Evidenční standardy: chronologie, indexace, přístup účastníků.
- Práce s opravnými prostředky účastníků; obrana proti obstrukcím.
- Příprava na odvolání a soudní přezkum – co soudy sledují.
- Interní checklisty a peer-review spisu.
- Co dělat, když „odpadne“ klíčový důkaz – rychlá přestavba dokazování.

10. Výchova a prevence – naučit děti neškodit

- Včasná identifikace rizikového chování (škola, rodina, komunita).
- Posílení rodičovských kompetencí; práce s „hranicí výchovy“ po novele.
- Výchovné pohovory, dohody a dobrovolné závazky.
- Komunitní a volnočasové programy, pozitivní modely chování.
- Role vrstevníků a prevence negativních vlivů (online/offline).
- Propojení prevence s uloženými opatřeními a jejich vyhodnocováním.
- Edukační materiály a práce s motivací dítěte.
- Indikátory úspěchu a jejich měření v čase.

11. Civilní odpovědnost za újmu

- Obecná prevenční povinnost a princip náhrady újmy v OZ.
- Zvláštní pravidla odpovědnosti za škodu způsobenou nezletilým.
- Společná a nerozdílná odpovědnost rodičů; dohled a prevence.
- Odpovědnost školy/organizátora; typické scénáře (výlet, sport, kroužek).
- Peněžitá × nepeněžitá náhrada; omluva, naturální restituce.
- Minimalizace sekundární újmy; restorativní přístup.
- Prevence re-offence: dohled nad plněním, úprava opatření.
- Příklady dobré praxe a vzorové klauzule.

12. Diskuse a závěr